

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Kulovaara, Kari

Title: Kilpailukykyistä tulevaisuutta luomassa? EAY, BusinessEurope ja Euroopan sosiaalisen mallin modernisaatio

Year: 2013

Version:

Please cite the original version:

Kulovaara, K. (2013). Kilpailukykyistä tulevaisuutta luomassa? EAY, BusinessEurope ja Euroopan sosiaalisen mallin modernisaatio. *Talous ja yhteiskunta*, 41(1), 50-55.
<http://www.labour.fi/ty/tylehti/ty/ty12013/pdf/ty12013.pdf>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

KILPAILUKYKYISTÄ TULEVAISUUTTA LUOMASSA?

EAY, BusinessEurope ja Euroopan sosiaalisen mallin modernisaatio

Keskustelu Euroopan sosiaalisen mallin ympärillä käy kuumana. Integraation syveneminen ja Euroopan unionin kasvustrategia edellyttävät jäsenmailta kansallisten työ-, talous- ja sosiaalipoliittisten järjestelmien tehokasta kehittämistä, eikä kriittisistä äänenpainoista ole ollut pulaa. Eurooppalaisen ay-liikkeen mukaan EU on asettanut kilpailukyyn tärkeimmäksi arvokseen ja jättänyt työntekijät unhoon. Työnantajapuoli puolestaan kritisoi unionia ja sen jäsenmaita siitä, ettei kilpailukyyn eteen ole tehty vielä kukaan tarpeeksi. Eurooppalaiset työmarkkinat saattavat olla jäykät, mutta ainakin Eurooppa-tason työmarkkinaosapuolten kielet ovat notkeita.

Keskustelu Euroopan sosiaalisen mallin ympärillä käy kuumana. Integraation syveneminen ja Euroopan unionin kasvustrategia edellyttävät jäsenmailta kansallisten työ-, talous- ja sosiaalipoliittisten järjestelmien tehokasta kehittämistä, eikä kriittisistä äänenpainoista ole ollut pulaa. Eurooppalaisen ay-liikkeen mukaan EU on asettanut kilpailukyyn tärkeimmäksi arvokseen ja jättänyt työntekijät unhoon. Työnantajapuoli puolestaan kritisoi unionia ja sen jäsenmaita siitä, ettei kilpailukyyn eteen ole tehty vielä kukaan tarpeeksi. Eurooppalaiset työmarkkinat saattavat olla jäykät, mutta ainakin Eurooppa-tason työmarkkinaosapuolten kielet ovat notkeita.

Toisin kuin määmi, eukonkanto ja tangomarkkinat, kilpailukyky puhe ei ole Suomen kansallinen erityispiirre. Kilpailukyvyistä puhutaan taukoamatta Euroopan unionissa ja kaikissa sen jäsenmaissa. Äänenpainot voivat vaihdella asian ympärillä huolestuneesta analyttiseen, kriittiseen, nostalgiseen ja kyyniseen mutta kysymyksen ydin on kaikille sama: miten kilpailukykyä voidaan vahvistaa purkamatta kansalaisille tärkeitä hyvinvointijärjestelmiä?

Euroopan unionissa kilpailukykyretoriikka kytkeytyy olennaisesti kysymykseen ”Euroopan so-

siaalisen mallin” nykyaikaistamisesta. Euroopan sosiaalisella mallilla viitataan yleensä EU:n jäsenmaiden kansallisista työ-, talous- ja sosiaalipoliittisista järjestelmistä löytyviin yhtäläisyyksiin tai sellaisen kehittämiseen, jotta kansalliset järjestelmät yhdenmukaistuisivat ja muovautuisivat EU:ssa määritelyihin viitekehyksiin (ks. esim. SAARI 2003).¹ Näitä viitekehyksiä puolestaan määrittävät eurooppalaisen talousintegraation poliittiset päämäärät sekä EU:n kasvustrategiaan asetetut kilpailukykytavoitteet.²

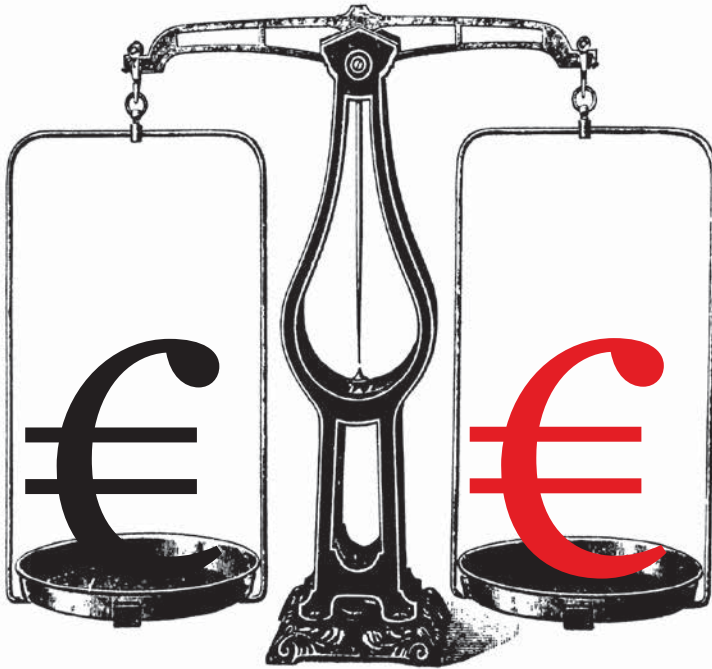
Käsittelen tässä artikkelissa Euroopan sosiaalisen mallin nykyaikaistamiseen liittyvää kilpailukyky puhetta kahden EU:ssa vaikuttavan poliittisen organisaation kautta.³ Tarkastelun kohteina ovat eurooppalaisia palkansaajajärjestöjä edustava Euroopan ammatillinen yhteisjärjestö EAY sekä työnantajajärjestöjä edustava BusinessEurope. Nämä organisaatiot ovat Euroopan unionin virallisia työmarkkinaosapuolia, ja ne edustavat yhteensä noin 60 miljoonaa palkansaajaa sekä 20 miljoonaa yritystä. Suomesta EAY:n jäseniä ovat SAK, STTK ja Akava, kun taas Elinkeinoelämän keskusliitto EK kuuluu BusinessEuropeen.

Koska Euroopan sosiaalisen mallin modernisointipyrkimykset vaikuttavat suuresti sekä euroop-

KARI KULOVAARAN
mielestä kilpailukykypuhe
ohjaa eurooppalaisten
työmarkkinoiden
kehittämistä.

VASTAKKAIN OVAT EAY:N ”KOORDINOITU KAPITALISMI” JA BUSINESSEUROPEN ”LIBERALISTINEN KAPITALISMI”.

Kuva: Stockphoto

kyvaatimuksiin sekä eurooppalaisissa yhteiskunnissa tapahtuneisiin rakenteellisiin muutoksiin. Modernisointitarpeesta on vallinnut EU:n poliittisella kentällä laaja konsensus, koska jokainen jäsenmaa painii samojen ongelmien kanssa.

Suurimpana huolenaiheena on ollut globalisaatio, jonka on katsottu pakottavan eurooppalaiset valtiot ”välttämättömiin” taloudellisiin ja poliittisiin uudistuksiin - siitakin huolimatta, että valtaosa talousalueen kaupasta suuntautuu edelleen sisämarkkina-alueen sisälle. Modernisointipainetta ovat luoneet myös väestön ikääntyminen, ilmasto- ja energiakysymykset sekä etenkin EU:n poliittisissa ohjelmissa usein korostunut pyrkimys eurooppalaisten yhteiskuntien muokkaamiseen erityisiksi ”tietoperusteiseksi yhteiskunniksi” (esim. **JEPSEN** ja **SERRANO PASCUAL** 2005; **GIDDENS** 2007).

Tutkimusaineistoa peilaten voidaan todeta, että eurooppalaiset työmarkkinaosapuolet EAY ja BusinessEurope allekirjoittavat näkemyksen Euroopan sosiaalisen mallin modernisoinnin välttämättömyydestä sekä tätä pakkoa luovista syistä. Kumpikin järjestö kuvaa Eurooppaa puheissaan muusta maailmasta selkeästi erottavana poliittisena ja sosio-kulttuurisena alueena, jonka ainutlaatuisuus perustuu hyvinvointivaltioon, joka on kuitenkin uhattuna, ellei sen säilyttämiseksi tehdä pian konkreettisia toimia.

Osapuolten välille ei synny sanottavammin kitkaa edes globalisaatiosta. Taloudellisen kilpailukyvyn vaaliminen onkin näin ollen muuttunut asiaksi, jota edes yleisesti skeptinen ay-liike ei tohdi enää kyseenalaistaa. Järjestöjen välillä olevat poliittiset ristiriidat tulevatkin ilmi vasta tarkasteltaessa organisaatioiden ajamia suuntaviivoja Euroopan sosiaalisen mallin kehittämiseksi. Tällöin EAY:n ja BusinessEuropen poliittinen vastakkaisuus tiivistyy kerta toisensa jälkeen kysymyksen sääntelyn tarpeesta ja määrästä eli regulaation ja deregulaation välisestä suhteesta.⁴

palaisiin palkansaajiin että yrittäjiin ja yrityksiin, mallin ympärillä käytävään keskusteluun osallistuminen on ollut poliittisesti tärkeää sekä EAY:lle että BusinessEuropelle. Tätä keskustelua on mielenkiintoista tutkia tarkemmin, sillä siinä toisensa kohtaa kaksi poliittista ja ideologista vastakohtaa. Palkansaajia edustava EAY painottaa Euroopan sosiaalisen mallin kehittämisessä **HYMANIN** (2008) termein ilmaistuna ”mannereurooppalaista koordinoitua kapitalismia”, kun taas työnantajia ja yrityksiä edustava BusinessEurope korostaa mallin modernisoinnissa ”anglosaksista liberalistista kapitalismia” (**KULOVAARA** 2012, 144).

Artikkelin tutkimusaineisto koostuu kahdestasadasta puheesta, jotka on valikoitu EAY:n ja BusinessEuropen internet-sivuilla olevien arkistojen useista sadoista organisaatioiden edustajien puheenvuoroista. Puheiden valintaa ohjasi ennen kaikkea niiden käsittelemät aiheet. Tutkimukseen valittiin sellaiset

Eurooppalaiset työmarkkinaosapuolet ovat yhtä mieltä tarpeesta ryhtyä pikaisiin toimiin hyvinvointivaltion pelastamiseksi.

puheenvuorot, jotka tavalla tai toisella käsittelevät nimenomaisesti Euroopan sosiaalista mallia ja sen kehittämistä. Analysoitavien puheiden esittäjinä ovat organisaatioiden johtoportaan kuulumat henkilöt. Puheet ajoittuivat vuosille 2004-2009, ja niiden keskimääräinen pituus on 3-6 liuskaa.

EUROOPAN SOSIAALISEN MALLIN MODERNISOINTIPAINEEET

Euroopan unioni on tällä vuosituhanella pyrkinyt uudistamaan Euroopan sosiaalista mallia siten, että yleiseurooppalaiset työ-, talous- ja sosiaalipolitiikat vastaisivat paremmin globaaleihin kilpailuky-

EAY EI ASETA KYSEENALAISEKSI KILPAILUKYVYN VAALIMISEN TARVETTA.

IRTI SÄÄNTELYN IKEESTÄ

Eurooppalaista työnantajapuolta edustavan BusinessEuropeen esittämien puheenvuorojen kantavana teemana on puhe ”liiallisen sääntelyn purkamisesta”.⁵ BusinessEurope esittää retoriikassaan eurooppalaiset yritykset ”Gullivereina”, jotka ovat sidottu maahan kiinni sääntelyn ja byrokratian köysin (KULOVAARA 2012, 181). Järjestön mukaan liiallinen sääntely ja byrokratia vahingoittavat paitsi yritysten toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä, myös eurooppalaisia yhteiskuntia, joiden toimintaa ylläpitävät viimekädessä juuri kilpailukykyisten yritysten maksamat verot. BusinessEurope muistuttaa myös toistuvasti, että solidaarisuus ja sosiaaliturvajärjestelmät ovat kyllä keskeinen osa toisen maailmansodan jälkeistä eurooppalaista ”sosiaalikuttuuria” ja siten Euroopan sosiaalisen mallin ytimessä, mutta ilman välttämättömiä uudistuksia niiden kunto rappeutuu nopeasti ja Euroopasta uhkaa tulla ”sairas” (KULOVAARA 2012, 134).

Euroopan ”kunnon” elvyttäminen edellyttää BusinessEuropeen mukaan määrätietoisia toimia, jotka tulee panna nopeasti täytäntöön kaikilla poliittisilla tasoilla. Järjestön esittämän kritiikin mukaan EU:n instituutioissa sekä eräissä sen jäsenmaissa on ollut tapana tehdä liian vähän liian myöhään, jonka vuoksi EU:n kasvustrategian ja yleiseurooppalaisten reformien toteuttaminen ovat jääneet puolitiehen. Eurooppalaisten työmarkkinoiden kehittämisessä BusinessEurope painottaa erityisesti kansallisten joustoturvamallien muodostamista, jotka osaltaan kehittäisivät Euroopan ”skleroottisista” työmarkkinoista dynaamisempia, liikkuvampia ja nopeampia reagoimaan muutoksiin. Omaksi tehtäväkseen organisaatio esittää yritysten Eurooppa-tason edunvalvonnan eli käytännössä lobbauksen, informaation välittämisen sekä työnantaja- ja palkansaajajärjestöjen EU-tasolla tapahtuvan työmarkkinapoliit-

tisen toiminnan, johon ei kuitenkaan kuulu uuden regulaation luominen, saati Eurooppa-tason kollektiivisten työehtosopimusneuvottelujärjestelmien kehittäminen (KULOVAARA 2012, 173).

Työmarkkinoille BusinessEurope ajaa kansallisia joustoturvamalleja, EAY puolestaan uusia työ- ja sosiaalipoliittisia säännöksiä.

Fokuksen siirtyessä EAY:n puheisiin osapuolten poliittinen vastakkaisuus tulee ilmi selvästi. Päinvastoin kuin työnantajapuolta edustava BusinessEurope, EAY vaatii Euroopan sosiaalisen mallin modernisaatiossa ennen kaikkea uuden yleiseurooppalaisen työ- ja sosiaalipoliittisen regulaation kehittämistä. EAY:n argumentaation mukaan Euroopan unionin ajamat kilpailukykypolitiikat edellyttävät väistämättä tasapainottavien työ- ja sosiaalipoliittisten säännösten luomista, jotta EU:n harjoittamat politiikat eivät muodostuisi yksipuolisen uusliberalistisiksi ja jotta sen legitimizeetti ei kyseenalaistuisi ay-liikkeiden ja kansalaisten keskuudessa.

EAY:n vaatimukset uuden regulaation luomisesta liittyvät vahvasti sen ajatuksen Euroopan sosiaalisen ulottuvuuden tai ”sosiaalisen Euroopan” kehittämisestä,⁶ mikä ei ole organisaation historiaa vasten katsottuna lainkaan yllättävää: houkuttelihan Euroopan yhteisö aikoinaan sisämarkkinaohjelmaan skeptisesti suhtautuneet ay-liikkeet yhteistyöhön juuri lupaamalla kehittää Euroopan sosiaalista ulottuvuutta talousintegraation rinnalla (KLEINMAN 2002).⁷ Sittemmin eurooppalaiset ay-liikkeet myös pitivät tiukasti kiinni Euroopan sosiaalisen ulottuvuuden vaatimuksestaan, sillä niiden intresseissä oli ennen kaikkea puolustaa kansallisia työpoliittisia järjestelmiään talousintegraation aiheuttamilta ongelmilta (HYMAN 2005).

VÄHEMMÄN AMERIKKAA, PAREMPAA EUROOPPAA

Mielenkiintoisena havaintona tutkimusaineistoa tarkasteltaessa nousee esiin huomio, jonka mukaan Euroopan sosiaalisesta ulottuvuudesta ja ”sosiaalisen Euroopan” ihanteesta puhuu erityisesti EAY: sadasta tutkimusaineistoon kuuluvasta Euroopan sosiaalisen mallin modernisointia käsittelevistä EAY:n puheesta termit esiintyvät 66 puheenvuorossa, kun BusinessEuropeen sadasta puheenvuorosta ne esiintyvät vain yhdeksässä. Huomionarvosta on myös tapa, jolla osapuolet niistä puhuvat. EAY:n puheenvuoroissaan esittämät kannanotot Euroopan sosiaalisesta ulottuvuudesta ja ”sosiaalisesta Euroopasta” sisältävät voimakkaan ideologisen latauksen, kun taas BusinessEurope käsittelee - silloin harvoin kuin näin ylipäätään tapahtuu - kyseisiä termejä näennäisen neutraalisti, ilmentäen niitä pikemminkin EU:n työmarkkinapoliittiseen järjestelmään sisältyvinä teknisinä yksityiskohtina kuin suurina kysymyksinä, jotka määrittäisivät Euroopan sosiaalisen mallin tulevaisuuden luonnetta.

Ideologista kamppailua kuvatessaan EAY esittää toistuvasti, että Euroopan sosiaalisesta mallista käytävä keskustelu on yksi nykyajan tärkeimmistä poliittisista väittelyistä, joka kiinnittyy koko maanosan tulevaisuuteen. Tätä väitelyä ei järjestön mukaan käydä niinkään kommunismin ja kapitalismin välillä kuin ”kahden nykyaikaisen taloudellisen ja sosiaalisen valinnan ympärillä: uusliberalisemman, deregulaatiota painottavan yhdysvaltalaisen bisnesmallin ja eurooppalaistyyllisen sosiaalisen mallin välillä” (KULOVAARA 2012, 149).

Kilpailukykyä, tehokkuutta ja työmarkkinoiden joustavuutta painottavan uusliberalistisen ideologian syntysijana EAY esittää puheissaan Yhdysvallat, jonka ”amerikkalaiset bisnesmetodit” ovat järjestön mukaan syöpyneet Eurooppaan. Nämä ”bisnesmetodit” muodostavat

EAY:n mukaan vakavan uhan koko Euroopalle, sillä ne edustavat solidaarisuuden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden sijaan pelkästään osakkeenomistajien ahneutta. Toisin sanoen uusliberalismi perustuu järjestön mukaan ainoastaan pyrkimykseen maksimoida taloudelliset tuotot ”sosiaalisista tai työhön liittyvistä seurauksista välittämättä” (KULOVAARA 2012, 192).

On huomionarvoista, että maailmanlaajuisen finanssikriisin puhjettua vuonna 2008 myös EAY:n kapitalismia käsittelevät puheenvuorot kärjistyivät. Toisin kuin BusinessEurope, joka tyytyi finanssikriisiä käsittelevissä puheenvuoroissaan lähinnä toistamaan vanhoja vaatimuksiaan työmarkkinareformeista, joustavuuden ja tehokkuuden lisäämisestä sekä uudesta sääntelystä pidättäytymisestä, EAY nosti puheissaan voimakkaasti esille sen, kuinka uusliberalistinen, moraalittomuuteen ja ahneuteen kannustava ”uusi kapitalismi” oli finanssikriisin perimmäisenä aiheuttajana synnyttänyt eurooppalaisten keskuudessa oikeutettua vihaa.

EAY vaatii kehittämään kilpailukykypolitiikkojen ohella Euroopan sosiaalista ulottuvuutta.

Suomalaisesta perspektiivistä katsottuna on hätkähdyttävää, kuinka suureen päätöksellisuuteen EAY retoriikassaan yltyy vaatiessaan Euroopan unionia kehittämään kilpailukykypolitiikkojen ohella myös Euroopan sosiaalista ulottuvuutta. EAY:n esittämän kritiikin mukaan EU:ssa vallitsee yksinomaan kilpailukyvyn vahvistamiseen tähtäävä uusliberalistinen hegemonia, jonka takia EU ajaa politiikoissaan lähinnä sääntelyn purkamista ja ”alaspäin kilpailua” eli palkkaleikkauksia, työntekijöiden oikeuksien vähentämistä ja työttömyysvakuutusten heikentämistä (KULOVAARA 2012, 178). Nämä seikat kyseenalaistavat EAY:n mukaan paitsi EU:n olemassaolon oikeutuksen, myös eurooppalaisten hyvinvointivaltiomallien tulevaisuuden, eikä järjestö

jätä omaa kantaansa arvailujen varaan.

EAY julistaa puheissaan kerta toisensa jälkeen, että järjestö kamppailee kaikin voimin vahingollista ja moraalitonta uusliberalismia vastaan puolustaakseen eurooppalaisia työntekijöitä ja heidän perheenjäseniään. Tämän poliittisen ja ideologisen kamppailun päämääräksi EAY esittää ”sosiaalisen Euroopan” kehittämisen eräänlaiseksi sosiaalidemokraattiseksi vaihtoehdoksi Euroopan tulevaisuudelle.

MITÄ JÄÄ KÄTEEN?

EAY:n lukuisista ”sosiaalista Eurooppaa” koskevista puheenvuoroista huolimatta jää epäselväksi, mistä tämä ihanne organisaation mukaan tarkalleen ottaen koostuisi. ”Sosiaalista Eurooppaa” kuvatessaan järjestö käyttää sängen yleisiä käsitteitä, kuten solidaarisuutta, työmarkkinaosapuolten välisiä kollektiivisia neuvotteluita, työ- ja sosiaalipoliittisen sääntelyn kehittämistä sekä korkeatasoisia sosiaalisen suojelun järjestelmiä. BusinessEuropean - ja oletettavasti

monien muidenkin - mielestä tällainen ”sosiaalinen Eurooppa” on jo luotu sisämarkkinaohjelman osana, ja sen voi katsoa koostuvan muun muassa useista kymmenistä työmarkkinadirektiiveistä, kehittyneistä kansallisista sosiaalisen suojelun järjestelmistä, pitkälle kehittyneistä kansallisista työmarkkinajärjestelmistä ja EU-tason sosiaalialogista kuten myös ”merkittävistä kansallisista ja eurooppalaisista budjettivaroista” (KULOVAARA 2012, 137).

EAY:n ”sosiaalisen Euroopan” tavoite jää epämääräiseksi.

Onkin oletettavaa, että jäsenkuntansa moninaisesta luonteesta johtuen EAY ei edes kykene esittämään yksityiskohtaista ”sosiaalisen Euroopan” tavoitetta, jonka sen kaikki jäsenliitot voisivat hyväksyä (esim. GREENWOOD 2007). Puhuessaan ”sosiaalisesta Euroopasta” ylimalkaisesti EAY:n on mahdollista käyttää käsitteen epämääräisyyttä hyväkseen ja käyttää sitä alimpana yhteisenä nimittäjänä, jonka takana kaikki sen kansalliset liitot voivat ainakin periaatteellisesti seistä. Samalla organisaatio voi myös esittää itsensä mm. eurooppalaiselle kansalaisyhteiskunnalle järjestönä, jonka aatteet ja tavoitteet ovat jaloudessaan kannatettavia. Jos EAY haluaisi koota itselleen liittolaisia EU:n virallisten työmarkkinaosapuolten ulkopuolelta, puhe ”sosiaalisesta Euroopasta” kantaisi todennäköisemmin hedelmää kuin virallinen ja loppuun kalettu kilpailukykyretoriikka. ■

Viitteet

1 Koska ”Euroopan sosiaalinen malli” on varsin epämääräinen käsite, sitä on kuvattu yhteiskuntatieteellisessä kirjallisuudessa toistuvasti ns. ”haastettuna käsitteenä” (ks. esim. GIDDENS 2007). JEPSEN ja SERRANO PASCUAL (2005) ovatkin todenneet Euroopan sosiaalisen mallin tarjoavan toimijoiden käyttöön erilaisia ”retorisia resursseja”, sillä käsitettä voi tulkita ja määrittellä omista poliittisista lähtökohdista käsin siten, että termin käyttö tukee omien intressien ajamista.
2 Euroopan sosiaalisesta mallista alettiin puhua laajemmin vuonna 2000, jolloin EU lanseerasi ”Lissabonin strategiana” tunnetun kasvustrategian.

Strategiaan sisältyi tavoite Euroopan sosiaalisen mallin modernisoimisesta siten, että Euroopasta muodostuisi vuoteen 2010 mennessä maailman kilpailukykyisin talousalue. Koska tätä ei tapahtunut, Euroopan unioni kehitti uuden, Eurooppa 2020-nimen saaneen kasvustrategian, joka on käytännössä suoraa jatkoa Lissabonin strategialle (KULOVAARA 2012).

3 Käsiällä oleva artikkeli nojautuu Jyväskylän yliopistossa viime syksynä tarkastettuun valtiopöytäkirjaani (KULOVAARA 2012).

4 Kyseinen vastakohtaisuus ei ole uusi ilmiö osapuolten välisissä suhteissa. MARTININ ja ROSSIN (2001) mukaan EAY on koko historiansa ajan ajanut EU:n sisällä ns. positiivista integraatiota eli taloudellisten ja sosiaalisten säännösten kehittämistä unionin alueelle, kun taas BusinessEuropeen johtajatuksena on aina ollut ”negatiivinen integraatio” eli säännösten purkaminen. Käytännössä regulaation ja deregulaation suhde ei ole koskaan ollut EU:ssa näin mustavalkoinen, jonka vuoksi olisikin oikeampaa puhua mm. CERNYN (2008, 25) tavoin ”reregulaatiosta” eli vanhojen säännösten korvaamisesta uusilla ”markkinaystävällisemmällä” säännöksillä.

5 BusinessEurope näyttää tutkimusaineiston perusteella välttäneen käyttämästä puheissaan deregulaation termiä, jolla onkin varsin ideologinen vivahde. Esimerkiksi

DANIELS ja MCILROY (2009, 4) näkevät deregulaation uusliberalistisen ideologian keskeisenä instrumenttina ”kapitalismin uudelleenjärjestelemiseksi”.

6 Euroopan sosiaalinen ulottuvuus ja ”sosiaalinen Eurooppa” ovat suomalaisittain varsin vieraita termejä. Euroopan sosiaalisella ulottuvuudella viitataan EU:n poliittisessa sanastossa yhtäältä talousintegraatiota täydentäviin työ- ja sosiaalipolitiikkoihin ja toisaalta eurooppalaisiin työmarkkinajärjestöihin, joiden odotetaan osallistuvan ko. politiikkojen kehittämiseen. Sosiaalinen Eurooppa sen sijaan näyttäytyy EU:n poliittisella kentällä pikemminkin erityisenä poliittisena ja ideologian elementtejä sisältävänä päämääränä, joka halutaan saavuttaa Euroopan sosiaaliseen ulottuvuuteen sisältyvien politiikkojen kautta. Euroopan sosiaalista ulottuvuutta voineekin kuvata EU:n poliittisen järjestelmän ja toiminnan luonnetta hahmottavana normatiivisena vaatimuksena ja sosiaalista Eurooppaa ko. järjestelmän tuottamana ihanteellisena lopputuloksena (KULOVAARA 2012, 136).
7 Myöhemmin 2000-luvulla Euroopan unioni on soveltanut kyseisiä iskusanoja mm. silloin, kun se on pyrkinyt kiillottamaan omaa julkisuuskuvaansa eurooppalaisessa kansalaisyhteiskunnassa (GREENWOOD 2007).

Kirjallisuus

- CERNY, P. (2008), Embedding Neoliberalism: The Evolution of a Hegemonic Paradigm. *The Journal of International Trade and Diplomacy*, 2, 1-46.
- DANIELS, G. & MCILROY, J. (2009), *Trade Unions in a Neoliberal World: British Trade Unions under New Labour*, London: Routledge.
- GIDDENS, A. (2007), *Europe in the Global Age*, Cambridge: Polity Press.
- GREENWOOD, J. (2007), *Interest Representation in the European Union*, Basingstoke: Palgrave MacMillan.
- HAY, C. & ROSAMOND, B. (2002), Globalization, European Integration and the Discursive Construction of Economic Imperatives, *Journal of European Public Policy*, 9, 147-167.
- HYMAN, R. (2008), *Britain and the European Social Model: Capitalism against Capitalism?* Institute for Employment Studies, Working Paper 19.
- HYMAN, R. (2005), *Trade Unions and the Politics of the European Social Model*, *Economic and Industrial Democracy*, 26, 9-40.
- JEPSEN, M. & SERRANO PASCUAL, A. (2005), The European Social Model: an exercise in deconstruction, *Journal of European Social Policy*, 15, 231-245.
- KLEINMAN, M. (2002), *A European Welfare State? European Union Social Policy in Context*, Basingstoke: Palgrave.
- KULOVAARA, K. (2012), Euroopan ammatillinen yhteisjärjestö EAY ja strategiset valinnat: identiteetit, ideologiat ja diskurssit. *Jyväskylä studies in education, psychology, and social research* 440. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- MARTIN, A. & ROSS, G. (2001), *Trade Union Organizing at the European Level: The Dilemma of Borrowed Resources*, teoksessa Imig, D. & Tarrow, S. (Eds.), *Contentious Europeans: Protest and Politics in an Emerging Polity*, Lanham, Md.: Rowman & Littlefield, 53-76.
- SAARI, J. (2003), *Uusi aikakausi: yhdyntävä Eurooppa ja sosiaalipolitiikka*, Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto.